

УКРАЇНА

(19) UA (11) 26026 (13) U
(51) МПК
C12G 3/06 (2007.01)МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІОПИС
ДО ПАТЕНТУ
НА КОРИСНУ МОДЕЛЬвидається під
відповідальність
власника
патенту

(54) КОМПОЗИЦІЯ ІНГРЕДІЄНТІВ ДЛЯ НАПОЮ "КРИМ"

1	2
(21) u200705547	лаванда 25,00-35,00
(22) 21.05.2007	плоди шипшини 150,00-250,00
(24) 27.08.2007	ехінацея пурпурна 20,00-30,00
(46) 27.08.2007, Бюл. № 13, 2007 р.	деревій 15,00-25,00
(72) Сідоров Юрій Олександрович	розмарин 10,00-20,00
(73) Сідоров Юрій Олександрович	полин естрагонний 5,00-15,00
(57) Композиція інгредієнтів для напою, що містить чебрець, м'яту перцеву, лаванду, плоди шипшини, цукор, мед, коньяк, колір, водно-спиртову рідину, яка відрізняється тим, що додатково містить ехінацею пурпурну, деревій, розмарин, полин естрагонний, материнку при такому співвідношенні інгредієнтів, кг на 1000 дал напою:	материнка 3,00-7,00
чебрець 15,00-25,00	цукор 2000,00-2200,00
м'ята перцева 20,00-30,00	мед 95,00-110,00
	коньяк 450,00-550,00
	колір 145,00-155,00
	водно-спиртова рідина з розрахунку на міцність купажу 43% решта.

Корисна модель стосується композицій, що містять ароматичні лікарські рослини, для виготовлення напоїв, зокрема, бальзамів, дієтичних добавок, домашок, що мають оздоровчі, тонізуючі та профілактичні загальнозміцнюючі властивості.

Відомою є композиція інгредієнтів для "Оригінального великого бальзаму Битнера", який містить 24 лікарські рослини: манна, куркума, дягель аптекарський, мирра, горечавка жовта, горіх мускатний, ключник, солодка, дев'ясил високий, золототисячник, квітки гвоздичного дерева, галгант, імбир, вовчець кучерявий, деревій мускатний, касатик германський, коров'як, померанець гіркий, айр, полин гіркий, кубеба, аніс зірчастий, апельсин солодкий, вахта трилиста, настояні на спирту з камфорою рацемічною [Інструкція по применению «Оригинальный большой бальзам Битнера», зареєстрована в Міністерстві здравоохранения України 11.05.94, производитель «Рихард Битнер ГмбХ», Австрія]. Композиція містить у основному рослини, що збуджують апетит та посилюють травлення, а також стимулюють центральну нервову систему. Композиція є складною за своїм вмістом, у ній використані рослини з різних регіонів планети, зокрема рідкісні тропічні прянощі.

Відомим є бальзам „Первопрестольний” [патент Російської Федерації №2038373, С12G3/06,

1995], який містить такі інгредієнти, кг на 100 дал готового продукту:

квіти календули	5,5-5,6
лист кропиви	10,0-14,0
трава душиці	10,0-12,5
трава чабрецю	10,0-12,5
трава меліси лікарняної	10,0-12,5
плоди шипшини	30,0-40,0
цукровий сироп	270,0-290,0
колір 38,0 та водно-спиртова рідина до міцності 21°	решта.
Бальзам має недостатні органолептичні показники.	

Відомою є обрана найближчим аналогом композиція інгредієнтів для бальзаму „Кримський” [патент Російської Федерації №2038373, С12G3/06, 1995], який містить такі інгредієнти, кг на 1000 дал бальзаму:

лаванду вузьколисту	18,0-34,0
мелісу лікарняну	25,0-35,0
любисток лікарняний	11,0-29,0
ельсгольцію Патрена, полин лимонний, м'яту перцеву	10,0-30,0
чорну	
полин лимонний	12,0-28,0
чорнобривці помічені	20,0-40,0
котовник лимонний	18,0-42,0
чебрець звичайний	12,0-28,0

(13) U
(11) 26026
(19) UA

плоди шипшини коричнеї	300,0-454,0
мед	8,0-12,0
а також у літрах цукровий	205,0-215,0
сироп	
коньяк	480,0-520,0
колір	150,0-172,0
водно-спиртова рідина до	решта.
міцності 43°	

Ознаками композиції інгредієнтів для напою "Крим", які співпадають з ознаками найближчого аналога, є наявність у ній чебрецю, м'яти перцевої, лаванди, плодів шипшини, цукру, меду, коньяку, колеру, водно-спиртової рідини.

Технічним результатом корисної моделі є збільшення асортименту вітчизняних дієтичних лікувальних напоїв, мають оздоровчі, тонізуючі та профілактичні загальнозміцнюючі властивості, за рахунок розширення використання у композиції місцевої пряно-ароматичної і лікарської сировини, підвищення біологічно-активної дії та біологічної цінності напою, поліпшення його органолептичних показників.

У основу корисної моделі поставлена технічна задача створення нового досконалого збалансованого напою для поповнення у організмі дефіциту макро- і мікроелементів, вітамінів і вітаміноподібних сполук, що виник внаслідок медичних, екологічних, географічних, соціальних чи економічних причин.

Поставлена технічна задача вирішується тим, що композиція інгредієнтів для напою "Крим", яка містить чебрець, м'яту перцеву, лаванду, плоди шипшини, цукор, мед, коньяк, колір, водно-спиртову рідину, згідно корисній моделі, додатково містить ехінацею пурпурну, деревій, розмарин, полин естрагонний, материнку при такому співвідношенні інгредієнтів, кг на 1000 дал напою:

чебрець	15,00-25,00
м'ята перцева	20,00-30,00
лаванда	25,00-35,00
плоди шипшини	150,00-250,00
ехінацея пурпурна	20,00-30,00
деревій	15,00-25,00
розмарин	10,00-20,00
полін естрагонний	5,00-15,00
материнка	3,00-7,00
цукор	2000,00-2200,00
мед	95,00-110,00
коньяк	450,00-550,00
колір	145,00-155,00
водно-спиртова рідина зро-	
зрахунку на міцність купажу	
43%	решта.

Між сукупністю суттєвих ознак корисної моделі і технічним результатом, який досягається, існує такий причинно-наслідковий зв'язок.

Створена композиція містить ефіроолійні та лікарські культури, які вирощені у екологічно чистих умовах Криму та мають тонізуючі, протизапальні, бронхолітичні, жовчогінні, гіпотензивні, антиоксидантні, радіопротекторні, протимікробні властивості.

Ефірні олії - загальна назва сумішей самих різних найрідших органічних речовин рослинного походження, що знаходяться в рослинах переваж-

но у вільному стані. Ефірні олії, які входять до інгредієнтів композиції для напою „Крим“ були вивчені за загальними біоактивними сполуками та за фармакологічними властивостями. Це дозволило підібрати склад та граничні показники інгредієнтів, що зробили напій біологічно-активним, біологічно-цінним, поліпшили його органолептичні показники.

Чебрець містить ефірну олію, дубильні та гіркі речовини, серпілін, камедь, смоли, флавоноїди, яблучну, урсолову та оманолову кислоти, мінеральні солі. До складу ефірної олії входять тимол, карвакрол, тимол-терпенеол, борнеол. Має антисептичні, знеболюючі, загальнозміцнюючі, заспокійливі, потогінні, сечогінні, депуративні властивості. Зменшення нижче 20,00кг вмісту у композиції чебрецю не забезпечить належного, зазначеного вище ефекту. Перевищення вмісту вище 30,00кг призведе до підвищення жовчогінної активності.

М'ята перцева містить ефірну олію, головною складовою частиною якої є ментол, а також органічні домішки - пінен, пулегон, сабіненгідрат, піперінова кислота та сесквітерпен кадінен. Крім цього м'ята перцева містить ментон, ментофуран, пінон, лимонен, феландрен, цінеол, жасмон, мелісову кислоту, ефіри ментолу з оцтовою та валеріановою кислотами, а також каротин, бетаїн, гесперидин, урлову і олеанолову кислоти, дубильні речовини, гіркоти. Дія: спазмолітична, знеболююча, жовчогінна. Зменшення нижче 15,00кг вмісту у композиції м'яти перцевої не забезпечить належного, зазначеного вище ефекту. Перевищення вмісту вище 25,00кг призведе до підвищення сечогінної активності.

Лаванда містить ефірну олію, основними компонентами якої є ліналоол та його складні ефіри з різноманітними кислотами, кумарини, тритерпенові сполуки (урсолова кислота, дубильні речовини, тощо). Дія: заспокійлива, спазмолітична, антисептична. Зменшення нижче 25,00кг вмісту у композиції чебрецю не забезпечить належного, зазначеного вище ефекту. Перевищення вмісту вище 35,00кг призведе до домінування аромату лаванди.

Плоди шипшини є природними концентратами багатьох вітамінів. М'якоть плодів містить вітамін С, провітамін А (каротин), вітамін В₂, (рибофлавін), вітамін К (вікасол), вітамін Р (флавоноїди), а насіння - токоферолі, каротин та жирну олію. Використання в складі композиції менше 150,00кг шипшини не забезпечить належного, вмісту вітамінів. Перевищення вмісту вище 25,00кг призведе до надмірного вмісту вітамінів.

Введення до складу композиції свіжих коренів ехінацеї пурпурної (*Echinacea purpurea* Moench) сприяє підвищенню бактерицидної, що стимулює імунитет, що активізує фагоцитоз, що стимулює грануляцію тканин, дії. З ехінацеї витягнуті: глікозид ехінакозид, етанол, кавава кислота, глюкоза рамноза, бетаїн, інулін, смоли, пальметинова, ліноленова і церотинова кислоти. При використанні в складі композиції менше 20,00кг ехінацеї продовжуються терміни регенерації тканин, при використанні в складі композиції більше 30,00кг вона пригніблюючи діє на регенерацію тканин.

Деревій містить алкалоїд ахілеїн, вітаміни К і С, каротин, мікроелементи мідь, молібден, цинк,

сесквітерпени, полісахариди, дубильні речовини. Листя і судвіття містять ефірну олію, до складу якої входять хамазулен, камфора, борнеол, камфен, ментол, α - і β -пінени, лімонен, цинеол, борнілацетат, терпінеол, ізовалеріанова кислота та складні ефіри туйен, органічні кислоти - мурашкову, оцтову та спирти. Також були виділені бетаїн, сесквітерпенові лактони, стерини, сапоніни, смоли, камеді, флавоноїди. Його використовують як зупиняючий кровотечу засіб. Настій деревію має гіпотензивну, протиалергійну, жовчогінну та бактерицидну дію. Граничні значення інгредієнту - деревію обрані з урахуванням вибіркової гіпотензивної, протиалергійної та бактерицидної дії. Зменшення нижче 15,00кг вмісту у композиції деревію не забезпечить належного, зазначеного вище ефекту. Перевищення вмісту вище 25,00кг призведе до підвищення жовчогінної активності.

Розмарин містить лимонен, камфен, цимен, силвестрен, собинол цинеол, терпинол, скларіол, лінолол, пінен, мірцен, і ряд інших речовин, є дезинфікуючим і тонізуючим засобом. Граничні значення інгредієнту - пагонів розмарину обрані з урахуванням дії на мікрофлору і з урахуванням тонізуючої дії. Зменшення нижче 10,00кг вмісту у композиції розмарину не забезпечить належного, зазначеного ефекту. Перевищення вмісту вище 20,00кг призведе до пригнічення дії інших складових композиції.

Полин естрагонний, естрагон або тархун не має полинної гіркоти. Містить вітамін С, каротин, рутин, ефірну олію, фенолкарбонові кислоти та їх похідні, флавоноїди, β -ситостерин, олігосахариди, кумарини, алкалоїди, сесквітерпеноїди. Використовують при лікуванні екземи, корости, опіків, епілепсії, артриту, цинги. Настоянку використовують як послаблюючий та жарознижувальний засіб. Настояї трави вживають всередину як загальнозміцнюючий та протигельмінтний засіб. Зменшення нижче 5,00кг вмісту у композиції полину естрагонного не забезпечить належного, зазначеного вище ефекту. Перевищення вмісту вище 15,00кг призведе до послаблюючого ефекту композиції.

Материнка (звичайна) містить ефірну олію, що має приємний запах та виражені бактерицидні властивості. Містить сесквітерпени, вільні спирти, геранілацетат, дубильні речовини, флавоноїди, вітамін С. Лікарська дія заснована на властивостях діяти заспокійливо на центральну нервову систему, зупиняти кровотечу. Материнка звичайна використовується також як відхаркувальний, потогінний, сануючий верхні дихальні шляхи, стимулюючий секрецію органів травлення, знеболюючий засіб. Не рекомендують при вагітності, виразковій хворобі шлунка та дванадцятипалої кишки та гіперацидній формі хронічного гастриту. Граничні значення інгредієнту - материнки обрані з урахуванням заспокійливої дії на центральну нервову систему, стимулюючих секрецію органів травлення властивостей. Зменшення нижче 3,00кг вмісту у композиції материнки не забезпечить належного, зазначеного вище ефекту. Перевищення вмісту вище 7,00кг призведе до значного підвищення секреції шлунково-кишкового тракту.

Уведення меду - основного продукту бджільництва, який містить амінокислоти, фруктозу, глюкозу, мальтозу, сахарозу, вітаміни, крохмаль, гормони, дозволить поряд з отриманням солодкого смаку та енергетичної цінності надати у напій натуральні корисні біологічно-активні речовини. Граничні значення обрані з міркувань забезпечення належного, зазначеного вище ефекту та збереження цінної сировини.

Значна біологічно-активна дія, біологічна цінність напою, високі його органолептичних показників - у визначеній експериментальним шляхом збалансованості інгредієнтів композиції та їх граничних значень, що забезпечує потребу організму у макро- і мікроелементах, вітамінах, речовинах, що збільшують протизапальну, таку, що тонізує, що стимулює імунітет дію.

Спосіб приготування напою „Крим” приведено на прикладі його приготування з оптимального складу інгредієнтів композиції. Подрібноють інгредієнти композиції, склад яких на 1000дал напою такий: чебрець (трава) 20,00кг за ГОСТ 21816; м'ята перцева (листя) 25,00кг за ГОСТ 23768; лаванда (квітучі верхівки) 30,00кг за чинною нормативною документацією; плоди шипшини 200,00кг за ГОСТ 1994; ехінацея пурпурна (листя) 25,00кг за чинною нормативною документацією; деревій (верхівки квітучого стебла) 20,00кг за ГФ-Х-243; розмарин (листя) 15,00кг за чинною нормативною документацією; полин естрагонний (верхівки стебла) 10,00кг за чинною нормативною документацією; материнка (верхівки квітучого стебла) 5,00кг за ГОСТ 21908. Далі інгредієнти у кількості 150кг заливають 70% водно-спиртовою рідиною у співвідношенні 1:10, а шипшину у кількості 2000кг заливають 60% водно-спиртовою рідиною у співвідношенні 2:3, настоюють 12 діб. Після чого у збірник заливають настої першого зливу у кількості, відповідно 72 та 75% від залитої водно-спиртовою рідини. Для приготування настою другого зливу одну і другу сировину окремо (лікарські рослини і шипшину) заливають 50% водно-спиртовою рідиною, відповідно у співвідношенні 1:7,2 та 1:1,25 у шипшини і настоюють 3 доби. У купажну ємність подають водно-спиртову рідину, яка пройшла стадію очистки, з спирту, наприклад, спирту виноградного за ГСТУ 202.005-98 та води питної за ГОСТ 2874, підготовленої до жорсткості не більше 0,2мг. екв/л з розрахунку на міцність купажу 43%, а також отримані настої лікарських рослин і шипшини першого і другого зливів, цукор за ДСТУ 2316 у кількості 2093,00кг у вигляді цукрового сиропу, концентрацією 65,8%, який приготовано за відомою технологією з використанням лимонної кислоти за ГОСТ 908, мед за ГОСТ 19-872 у кількості 100,00кг у вигляді водного розчину; коньяк за ГОСТ 13741 у кількості 500,00л; колір у кількості 150,00кг за ТІ У 18.4466. Купаж ретельно перемішують два рази по 20 хвилин з інтервалом 2 години. Фільтрують витримують протягом 30 діб, проводять контрольне фільтрування. Правила приймання і методи випробовування за ДСТУ 4164, розлив, закупорювання пляшок, наклеювання етикеток, укладання пляшок в ящики, зберіган-

ня та відпуск готової продукції - згідно з ДСТУ 4257.

При цьому органолептичні показники напою такі: зовнішній вигляд - прозора рідина світло-

коричневого кольору, смак - м'який, пряний, аромат - квітково-пряний.